DOKUMENT JE ELEKTRONSKO PODPISAN!
Podpisnik: Janez Cigler Kralj
Izdajatelj certifikata: SI-PASS-CA
Številka certifikata: 3A4CA65D000000005756
Potek veljavnosti: 31. 08. 2029
Čas podpisa: 16. 11. 2026 19:38
Št. dokumenta: 330-80/2022-2330-286

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 90 00
E: gp.mkm@gov.si
www.mkm.gov.si

Številka: 330-80/2022/284
Ljubljana, 5. 11. 2026

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Sprememba načrta izvajanja finančnih instrumentov v kmetijstvu za obdobje 2023–2027 – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17, 163/22, 57/25 – ZF in 555/26), četrtega odstavka 13. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-1O, 76/23, 24/25 – ZFisP-1, 39/25, 85/25 – ZPJS in 112/25), v zvezi s 5. točko sklepa Vlade Republike Slovenije št. 41003-7/2024/4 z dne 1. julija 2024 in sklepom Vlade Republike Slovenije št. 33000-3/2025/7 z dne 20. 11. 2025 je Vlada Republike Slovenije na … seji dne … pod točko … sprejela naslednji

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je sprejela Spremembo Načrta izvajanja finančnih instrumentov v kmetijstvu za obdobje 2023–2027

Mag. Janja Garvas
GENERALNA SEKRETARKA

Prilogi:
- Obrazložitev predloga sklepa,
- Načrt izvajanja finančnih instrumentov v kmetijstvu za obdobje 2023–2027.

Sklep prejmejo:
- Ministrstvo za kmetijstvo
- Ministrstvo za finance,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo,
- Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije.

2. Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

– Andrej Hafner, v. d. generalnega direktorja Direktorata za kmetijstvo,
– mag. Andreja Komel, vodja Sektorja za strukturno politiko in razvoj podeželja.

3. Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

– Janez Cigler Kralj, minister,
– Mojca Erjavec, državna sekretarka,
– Velislav Žvipelj, državni sekretar,

– Andreja Hafner, v. d. generalnega direktorja Direktorata za kmetijstvo,
– Petra Štojs, vodja Sektorja za proračun in finance.

5. Kratek povzetek gradiva:

Vladno gradivo je pripravljeno na podlagi četrtega odstavka 13. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-1O, 76/23, 24/25 – ZFisP-1, 39/25, 85/25 – ZPJS in 112/25; v nadaljnjem besedilu: ZJF), ki določa, da je sestavni del obrazložitve predloga proračuna države sta načrt izvajanja finančnih instrumentov in 5. točke sklepa Vlade Republike Slovenije št. 41003-7/2024/4 z dne 1. 7. 2024, ki ministrstvom, ki bodo v letih 2025 in 2026 izvajala finančne instrumente, nalaga da Vladi Republike Slovenije predložijo Predloge načrta izvajanja finančnih instrumentov, ki vsebuje določene ukrepe, oblike, obseg sredstev ter terminski načrt izplačil sredstev upravljavcu finančnih instrumentov.

V letu 2022 je bil pripravljen in s strani Vlade Republike Slovenije (sklep št. 33000-4/2022/5 z dne 28. 9. 2022) sprejet Načrt izvajanja finančnih instrumentov v kmetijstvu za obdobje 2023–2027.
V prvi polovici leta 2023 je bil za potrebe priprave rebalansa proračuna za leto 2023 posodobljen, Vlada Republike Slovenije se je z njim seznanila 20. 4. 2023 s sklepom št. 33000-4/2022/8. Ob pripravi sprememb proračuna za leto 2024 in predloga proračuna za leto 2025 je bil pripravljen spremenjen Načrt izvajanja finančnih instrumentov v kmetijstvu za obdobje 2023–2027, ki ga je Vlada Republike Slovenije sprejela 24. 8. 2023 s sklepom št. 33000-4/2022/12. V letu 2025 je bil za namen prerazporeditve sredstev med finančnima instrumentoma zaradi sprememb v povpraševanju (finančnih instrumentov) pripravljena in s strani Vlade Republike Slovenije (sklep št. 3300-3/2025/3 z dne 21. 8. 2025) sprejeta četrta sprememba Načrta izvajanja finančnih instrumentov v kmetijstvu za obdobje 2023 -2027 ter istega leta še peta sprememba Načrta izvajanja finančnih instrumentov v kmetijstvu za obdobje 2023–2027 (sklep št. 33000-3/2025/7 z dne 20.11.2025).

Vsebinska podlaga za izvajanje finančnih instrumentov v kmetijstvu (v nadaljnjem besedilu: FI) so Posodobitev predhodne ocene finančnih instrumentov v Sloveniji – končno poročilo (Priloga N – Posodobitev v zvezi s kmetijskim in kmetijsko-poslovnim sektorjem, januar 2019), raziskava o potrebah po financiranju v kmetijskem in živilskopredelovalnem (ŽPI) sektorju v Sloveniji (Financial needs in the agriculture and agri-food sectors in Slovenia, 2020), ki jo je za Evropsko komisijo pripravila EIB (v nadaljnjem besedilu: raziskava EIB), ter Priporočila Evropske komisije za strateški načrt SKP Slovenije z dne 18. 12. 2020. Navedeni dokumenti so opozorili na nedelovanje trga (finančno vrzel) pri zagotavljanju financiranja v kmetijskem sektorju, predvsem pri majhnih kmetijah in mladih kmetih (mladih prevzemnikih), ki sta bili prepoznani kot najbolj izpostavljeni ciljni skupini glede potreb po financiranju razvoja oziroma naložb in obratnih sredstev.
Raziskava EIB je v letu 2020 pokazala, da je za kmete dostop do virov financiranja med 24 analiziranimi državami članicami EU najtežji prav v Sloveniji. Finančne institucije kmetom brez poslovne ali kreditne zgodovine, ali če nimajo stabilnega poslovnega odnosa z banko, pogosto ponujajo standardne gospodinjske finančne produkte, kot so potrošniška in hipotekarna posojila. Pomanjkanje kreditne zgodovine je v povezavi s pomanjkanjem knjigovodstva in poslovne zgodovine pomemben vzrok velike finančne vrzeli, zlasti za mlade kmete v Sloveniji. Poleg tega EIB kot težave zaznava pomanjkanje sposobnosti zavarovanja posojila s premoženjem, neustreznost poslovnih načrtov ter nizko sposobnost odplačevanja, ki dodatno otežujejo dostop do financiranja, zlasti za majhne kmetije. Raziskava EIB poudarja še omejeno ponudbo virov financiranja na slovenskem trgu (pomanjkanje interesa bank po financiranju kmetijskega sektorja), visoke stroške odobritve posojil, obremenjujoče upravne postopke, ki vsi lahko povzročijo, da kmetje ne najemajo posojil. K temu lahko prispeva

pomanjkanje finančne pismenosti, zaradi česar kmetje niso pripravljeni razpravljati o svojem finančnem položaju ali ne morejo pripraviti zahtevane dokumentacije.

Vlada Republike Slovenije je na 117. dopisni seji dne 27. 7. 2023 s sklepom št. 33000-13/2023/2 dala soglasje h Ključnim elementom finančnih instrumentov v kmetijstvu za obdobje 2023–2027 (v nadaljnjem besedilu: Ključni elementi FI). Ministrstvo za kmetijstvo (v nadaljnjem besedilu: MKM) je pripravilo spremembo Ključnih elementov FI. V skladu z drugim odstavkom 106.g člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-1O, 76/23, 24/25 – ZFisP-1, 39/25, 85/25 – ZPJS in 112/25; v nadaljnjem besedilu: ZJF) mora neposredni proračunski uporabnik pred sklenitvijo neposredne pogodbe pridobiti soglasje Vlade Republike Slovenije najmanj glede ključnih elementov finančnega inženiringa.

MKM je 27. avgusta 2023 na podlagi 25.a člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23, 78/23 in 100/25 – ZKme-2) z upravljavcem finančnih instrumentov, Slovenskim regionalno razvojnim skladom (v nadaljnjem besedilu: SRRS), sklenilo pogodbo in sporazum o financiranju. Po uveljavitvi Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 100/25; v nadaljnjem besedilu: ZKme-2) pravno podlago za izvajanje finančnih instrumentov na področju kmetijske politike predstavlja 47. člen ZKme-2, pri čemer se finančni instrumenti izvajajo v skladu s predpisi, ki urejajo javne finance. SRRS izvaja finančne instrumente s sredstvi, ki mu jih nakaže MKM, v svojem imenu in za svoj račun.
FI se izvajajo po postopku in na način, kot je za izvajanje finančnega inženiringa določeno v 10.B poglavju ZJF ter v tretjem poglavju Uredbe o postopku, merilih in načinih dodeljevanja sredstev za spodbujanje razvojnih programov in prednostnih nalog (Uradni list RS, št. 56/11 in 13/26).

FI se izvajajo skladno z zagotovljenimi sredstvi v okviru finančnega načrta MKM oziroma skladno z razrezom odhodkov, ki ga Vlada Republike Slovenije določi ob vsakokratni pripravi proračuna. Skupni znesek za izvajanje ukrepa finančnih instrumentov v kmetijstvu za obdobje 2023–2027 je 20 milijonov evrov.

Prerazporeditev sredstev, ki je bila izvedena z aneksom št. 1 k Pogodbi št. 2330-23-000071 o dodelitvi sredstev za izvajanje finančnih instrumentov v kmetijstvu za obdobje 2023–2027, je znižala razpoložljiva sredstva za finančni instrument mikroposojila za 1.925.000 evrov in tako omogočila povečanje razpisanih razvojnih posojil z omejenim portfeljskim jamstvom, subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem za dodatni vložek SRRS v višini 8.020.833 evrov. Na ta način se je preprečila poraba sredstev in zaprtje javnega razpisa za razvojnih posojil z omejenim portfeljskim jamstvom, subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem že sredi leta 2025. Tako se je zagotovil neprekinjen dostop do finančnih virov za obe ciljni skupini: mlade kmete in majhne kmetije.

Predčasno nakazilo četrte tranše v letu 2025 in prerazporeditev sredstev, ki je bila izvedena z aneksom št. 2 k Pogodbi št. 2330-23-000071 o dodelitvi sredstev za izvajanje finančnih instrumentov v kmetijstvu za obdobje 2023–2027, sta znižali razpoložljiva sredstva za finančni instrument mikroposojila za 1.925.000 evrov in tako omogočili povečanje razpisanih razvojnih posojil z omejenim portfeljskim jamstvom, subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem za dodatni vložek SRRS v višini 4.961.116 evrov. Iz naslova četrte tranše v višini 7.000.000 evrov pa je SRRS razpisal 8.268.750 evrov. Z aneksom št. 2 se je tako zagotovilo povečanje razpisanih sredstev za izvajanje finančnega instrumenta razvojna posojila z omejenim

portfeljskim jamstvom, subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem za 13.229.866 evrov.
Poraba sredstev za izvajanje finančnega instrumenta razvojna posojila z omejenim portfeljskim jamstvom, subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem poteka bistveno hitreje od pričakovanj. V obdobju od podpisa pogodbe do 31. 8. 2026 je bilo sklenjenih 158 pogodb v znesku 33.883.486,53 evra za razvojna posojila z omejenim portfeljskim jamstvom, subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem. V skladu z aneksom št. 2 k Pogodbi št. 2330-23-000071 o dodelitvi sredstev za izvajanje finančnih instrumentov v kmetijstvu za obdobje 2023–2027 je razpisani znesek razvojnih posojil 40.544.450 evrov. Na podpis pogodbe čaka 13 pogodb v znesku 4.591.664 evrov, kar skupaj s sklenjenimi pogodbami znaša 38.475.132,53 evra oz. 95 % razpisanega zneska. V obravnavi je 7 vlog z zaprošenim zneskom 2.742.032,37 evra. Če zaprošeni znesek prištejemo znesku sklenjenih pogodb in znesku pogodb v pripravi, znaša vsota 41.218.164,90 evra in presega razpisani znesek. Predlaga se ponovni obrat sredstev iz posojilnega in garancijskega sklada ter prerazporeditev sredstev iz posojilnega sklada v garancijski sklad. Višina sredstev posojilnega sklada za ponovni obrat znaša 1.043.291,18 evra. SRRS predlaga prerazporeditev vira za ponovni obrat iz posojilnega sklada v garancijski sklad. Višina sredstev garancijskega sklada za ponovni obrat znaša 774.466,43 evra. Skupaj s prerazporejenimi sredstvi je za ponovni obrat sredstev na voljo 1.817.757,61 evra. Z izvedbo ponovnega obrata se iz sredstev SRRS povečajo razpisana sredstva za 5.301.793 evrov, kar pomeni, da bo skupaj razpisanih sredstev 45.846.243 evrov.
Navedeno ne vpliva na dinamiko izplačil sredstev iz proračuna.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (**–**) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (**–**) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (**–**) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (**–**) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (**–**) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				

II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t) 2025	Znesek za t + 1 2026
SKUPAJ				

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:		
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ		

OBRAZLOŽITEV:

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

/

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

/

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin.	NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	NE

Sodelovanje javnosti, upoštevaje 9. člen Poslovnika Vlade Republike Slovenije, ni potrebno.

Če je odgovor DA, navedite:
Datum objave:

V razpravo so bili vključeni:
- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti.

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):

Upoštevani so bili:
- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

Poročilo je bilo dano ……..

Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o …, kar je navedeno v predlogu predpisa.)

Janez Cigler Kralj
minister

OBRAZLOŽITEV

Načrt izvajanja finančnih instrumentov za obdobje 2023–2027 je v skladu s četrtim odstavkom 13. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-1O, 76/23, 24/25 – ZFisP-1, 39/25, 85/25 – ZPJS in 112/25; v nadaljnjem besedilu: ZJF) sestavni del obrazložitve predloga proračuna Republike Slovenije ter v skladu s 5. točko sklepa Vlade Republike Slovenije št. 41003-7/2024/4 z dne 1. julija 2024 zajema ukrepe, oblike in obseg sredstev ter terminski načrt izplačil sredstev.

Finančne instrumente v kmetijstvu, in sicer mikroposojila ter portfeljske garancije s subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem za razvojna posojila, izvaja Slovenski regionalno razvojni sklad (v nadaljnjem besedilu: SRRS) kot upravljavec finančnih instrumentov v kmetijstvu. Ministrstvo za kmetijstvo (v nadaljnjem besedilu: MKM) je s SRRS 27. avgusta 2023 na podlagi 25.a člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23, 78/23 in 100/25 – ZKme-2) sklenilo Pogodbo št. 2330-23-000071 o dodelitvi sredstev za izvajanje finančnih instrumentov v kmetijstvu za obdobje 2023–2027 (v nadaljnjem besedilu: pogodba FI). Izvajanje finančnih instrumentov je po veljavni ureditvi urejeno v 47. členu Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 100/25).

Vsebinska podlaga za izvajanje finančnih instrumentov v kmetijstvu so Posodobitev predhodne ocene finančnih instrumentov v Sloveniji – končno poročilo (Priloga N – Posodobitev v zvezi s kmetijskim in kmetijsko-poslovnim sektorjem, januar 2019), raziskava o potrebah po financiranju v kmetijskem in živilskopredelovalnem (ŽPI) sektorju v Sloveniji (Financial needs in the agriculture and agri-food sectors in Slovenia, 2020), ki jo je za Evropsko komisijo pripravila Evropska investicijska banka (v nadaljnjem besedilu: EIB), ter Priporočila Evropske komisije za strateški načrt SKP Slovenije z dne 18. decembra 2020, ki so pokazali nedelovanje trga (finančno vrzel) pri zagotavljanju dostopa do financiranja v kmetijskem sektorju, predvsem pri majhnih kmetijah in mladih kmetih (oziroma mladih prevzemnikih), ki sta bili prepoznani kot najbolj izpostavljeni ciljni skupini glede potreb po financiranju razvoja oziroma naložb in obratnih sredstev.

Skupni znesek sredstev za finančne instrumente v kmetijstvu za obdobje 2023–2027 je 20 milijonov evrov, ki so se zagotovili iz proračuna Republike Slovenije v bilanci prihodkov in odhodkov. Finančni instrumenti se izvajajo v skladu z zagotovljenimi sredstvi v okviru finančnega načrta MKM oziroma v skladu z razrezom odhodkov, ki ga Vlada Republike Slovenije določi ob vsakokratni pripravi proračuna.

Finančna sredstva za izvajanje finančnih instrumentov v kmetijstvu v višini 20 milijonov evrov so namenjena izplačilom mikroposojil končnim prejemnikom, kritju izgub v obliki unovčenih garancij oziroma neodplačanih posojil končnih prejemnikov, subvenciji obrestne mere za dana posojila, kapitalskim znižanjem in plačilu upravljavske provizije upravljavcu finančnih instrumentov. SRRS izvaja finančne instrumente v kmetijstvu v svojem imenu in za svoj račun.

Izplačila SRRS za izvajanje finančnih instrumentov bodo potekala v štirih tranšah v skladu s pogodbo o izvajanju finančnih instrumentov v kmetijstvu in sporazumom o financiranju. Trenutno so za izvajanje finančnih instrumentov (vključno s plačilom upravljavske provizije) predvidena izplačila v obdobju 2023–2026, in sicer: trije milijoni evrov v letu 2023, pet milijonov evrov v letu 2024, pet milijonov evrov v letu 2025 in sedem milijonov evrov v letu 2026. Izplačilo zadnje, četrte tranše v višini sedem milijonov evrov v letu 2026 je odvisno od doseženih mejnikov, ki so opredeljeni v pogodbi in sporazumu o financiranju. Sredstva za leta 2023, 2024, 2025 in 2026 za izvajanje finančnih instrumentov v kmetijstvu je MKM že nakazalo SRRS.

Na osnovi povečanega števila javnih razpisov iz sredstev Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (v nadaljnjem besedilu: SN SKP 2023–2027) se v naslednjih mesecih pričakuje porast povpraševanja po finančnih instrumentih. Finančni instrumenti se s sredstvi SN SKP 2023–2027 dopolnjujejo, saj predstavljajo nepogrešljivi vir za mlade kmete in majhne kmetije, s katerimi zapirajo finančne konstrukcije naložb, v skladu s pravili državnih pomoči. Iz navedenega razloga je zelo pomembno, da je dostop do finančnih instrumentov zagotovljen kontinuirano in brez prekinitev. S to spremembo Načrta izvajanja finančnih instrumentov v kmetijstvu za obdobje 2023–2027 se predlaga ponovni obrat sredstev iz posojilnega in garancijskega sklada ter prerazporeditev sredstev iz posojilnega sklada v garancijski sklad. Višina sredstev posojilnega sklada za ponovni obrat znaša 1.043.291,18 evra. SRRS predlaga prerazporeditev vira za ponovni obrat iz posojilnega sklada v garancijski sklad. Višina sredstev garancijskega sklada za ponovni obrat znaša 774.466,43 evra. Skupaj s prerazporejenimi sredstvi je za ponovni obrat sredstev na voljo 1.817.757,61 evra. Z izvedbo ponovnega obrata se iz sredstev SRRS povečajo razpisana sredstva za 5.301.793 evrov, kar pomeni, da bo skupaj razpisanih sredstev 45.846.243 evrov.

Dinamika izplačil iz proračuna se je s prejšnjo spremembo Načrta izvajanja finančnih instrumentov spremenila: trije milijoni evrov v letu 2023, pet milijonov evrov v letu 2024 in dvanajst milijonov evrov v letu 2025 (skupaj tretja tranša v višini pet milijonov evrov in četrta tranša v višini sedem milijonov evrov). Poleg izplačila v letu 2025 se je iz naslova spremembe povpraševanja izvedla tudi prerazporeditev sredstev, in sicer prenos 1.700.954 evrov sredstev iz finančnega produkta mikroposojila na finančni produkt portfeljska garancija s subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem za razvojna posojila. Poraba sredstev na slednjem je namreč višja, kot je bilo predvideno prvotno, zaradi spremenjenega povpraševanja po finančnih instrumentih s strani mladih kmetov.

Izvedena vplačila so vidna v spodnji tabeli:

Sedanje stanje: **Ukrep**	**Oblika FI/ finančni produkt**	**2023 (prva tranša)**	**2024 (druga tranša)**	**2025 (tretja tranša)**	**2025 (četrta tranša)**	**Skupaj FI**
konkurenčna, odporna in trajnostna kmetijska proizvodnja	mikroposojila	1.000.000	2.500.000	2.500.000	2.299.046)	8.299.046
spodbujanje generacijske prenove	portfeljska garancija s subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem za razvojna posojila	2.000.000	2.500.000	2.500.000	4.700.954	
	Skupaj	**3.000.000**	**5.000.000**	**5.000.000**	**7.000.000**	**20.000.000**

Vir: MKM.

V pogodbi FI, katere del je sporazum o financiranju in s katero se na SRRS prenašajo sredstva proračuna Republike Slovenije za izvajanje finančnih instrumentov v kmetijstvu, so določeni upravičeni nameni porabe teh sredstev, višina upravljavske provizije, terminski načrt uvrstitve finančnih instrumentov na trg, vključno s pričakovanim učinkom finančnega vzvoda, ciljni rezultati,

ki naj bi bili doseženi s finančnimi instrumenti, način spremljanja in poročanja o uspešnosti izvajanja finančnih instrumentov, upravljanje prostih denarnih sredstev in obresti, nadzor nad porabo sredstev, določbe glede ponovne uporabe sredstev, likvidacije rezervnega sklada, državnih pomoči ter vse druge obveznosti in pravice obeh pogodbenih strank.

Usmeritve za določitev finančnih produktov (mikroposojil in portfeljskih garancij s subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem za razvojna posojila) podajajo Ključni elementi finančnih instrumentov v kmetijstvu za obdobje 2023–2027, h katerim je Vlada Republike Slovenije na 117. dopisni seji 27. julija 2023 dala soglasje s sklepom št. 33000-13/2023/2. Oba finančna produkta se izvajata.

Prerazporeditev sredstev, ki je bila izvedena z aneksom št. 1 k pogodbi FI, je znižala razpoložljiva sredstva za finančni instrument mikroposojila za 1.925.000 evrov in tako omogočila povečanje razpisanih razvojnih posojil z omejenim portfeljskim jamstvom, subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem za dodatni vložek SRRS v višini 8.020.833 evrov. Na ta način se je omogočil neprekinjen dostop do finančnih virov za obe ciljni skupini, mlade kmete in majhne kmetije.

Predčasno nakazilo četrte tranše v letu 2025 in prerazporeditev sredstev, ki je bila izvedena z aneksom št. 2 k pogodbi FI, sta znižali razpoložljiva sredstva za finančni instrument mikroposojila za 1.700.954 evrov in tako omogočili povečanje razpisanih razvojnih posojil z omejenim portfeljskim jamstvom, subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem za dodatni vložek SRRS v višini 4.961.116 evrov. Iz naslova četrte tranše v višini 7.000.000 evrov pa je SRRS razpisal 8.268.750 evrov. Z aneksom št. 2 se je tako zagotovilo povečanje razpisanih sredstev za izvajanje finančnega instrumenta razvojna posojila z omejenim portfeljskim jamstvom, subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem za 13.229.866 evrov.

Izvedeni prerazporeditvi sredstev, z vključeno spremembo dinamike, sta vidni v spodnji tabeli:

Ukrep	**Oblika FI/ finančni produkt**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**Skupaj FI**
konkurenčna, odporna in trajnostna kmetijska proizvodnja	mikroposojila	1.000.000	2.500.000	2.874.046 (prej 575.000)	–	6.374.046
spodbujanje generacijske prenove	portfeljska garancija s subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem za razvojna posojila	2.000.000	2.500.000	9.125.954 (prej 4.425.000)	-	13.625.954
	Skupaj	**3.000.000**	**5.000.000**	**12.000.000 (prej 5.000.000)**	**-**	**20.000.000**

Vir: MKM.

Izvajanje finančnih instrumentov v kmetijstvu je usmerjeno v doseganje ciljev SN SKP 2023–2027 za Slovenijo in dopolnjuje naložbene intervencije iz SN SKP 2023–2027. Dopolnjevanje podpor

iz obeh virov je dopustno do najvišjih dovoljenih stopenj intenzivnosti oziroma najvišjih dovoljenih zneskov pomoči v skladu s predpisi, ki urejajo državne pomoči.

Sprememba načrta izvajanja finančnih instrumentov v kmetijstvu za obdobje 2023–2027

V skladu s četrtim odstavkom 13. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US,18/23 – ZDU-1O, 76/23, 24/25 – ZFisP-1 39/25 in 85/25 – ZPJS in 112/25; v nadaljnjem besedilu: ZJF) je sestavni del obrazložitve predloga proračuna države tudi načrt izvajanja finančnih instrumentov, v katerem so v skladu s 5. točko sklepa Vlade Republike Slovenije št. 41003-7/2024/4 z dne 1. 7. 2024 določeni ukrepi, oblike, obseg sredstev in terminski načrt izplačil sredstev upravljavcu finančnih instrumentov.

1 UVODNO POJASNILO

Iz raziskave o potrebah po financiranju v kmetijskem in živilskopredelovalnem (ŽPI) sektorju (Financial needs in the agriculture and agri-food sectors in Slovenia, 2020), ki jo je za Evropsko komisijo pripravila Evropska investicijska banka (v nadaljnjem besedilu: EIB) in v okviru katere je bila narejena ocena finančne vrzeli v kmetijskem in živilskopredelovalnem (ŽPI) sektorju v Sloveniji, izhaja, da je delež kmetovalcev in živilskopredelovalne industrije (ŽPI), ki so imeli težave pri dostopu do finančnih sredstev za investicije in za obratna sredstva, v Sloveniji **višji kot v povprečju v EU**. Po ugotovitvah te raziskave je torej dostop do finančnih virov za kmetijske proizvajalce v Sloveniji **večja težava** kot kjer koli drugje v EU24. Finančne institucije kmetom brez poslovne ali kreditne zgodovine ali brez stabilnega poslovnega odnosa z banko pogosto ponujajo standardne finančne produkte kot za gospodinjstva, to so zlasti potrošniška in hipotekarna posojila. Pomanjkanje kreditne zgodovine je v povezavi s pomanjkanjem knjigovodstva in poslovne zgodovine pomemben vzrok velike finančne vrzeli, zlasti za **mlade kmete** v Sloveniji. Poleg tega EIB kot težavo zaznava pomanjkanje sposobnosti zavarovanja posojil s premoženjem, ustreznost poslovnih načrtov in nizko sposobnost odplačevanja posojil, kar še dodatno otežuje dostop do virov financiranja, zlasti za **majhne kmetije**. Raziskava EIB poudarja omejeno ponudbo virov financiranja na slovenskem trgu (pomanjkanje interesa bank po financiranju kmetijskega sektorja, osredišče nje ponudbe v eni banki), visoke stroške odobritve posojil, obremenjujoče upravne postopke, ki vsi lahko povzročijo, da se kmetje ne odločijo za najemanje posojil. K temu lahko prispeva pomanjkanje finančne pismenosti v kmetijskem sektorju, zaradi česar kmetje niso pripravljeni razpravljati o svojem finančnem položaju ali ne znajo pripraviti zahtevane dokumentacije.

Finančno vrzel v kmetijstvu je EIB ocenila na 952 milijonov evrov, kar se nanaša predvsem na **dostop do dolgoročnega financiranja**. Največ težav pri dostopu do financ imajo **majhna kmetijska gospodarstva**, pri katerih je ocenjena finančna vrzel 860,3 milijona evrov.

Da se tudi mladi kmetje spoprijemajo z velikimi težavami pri dostopanju do virov financiranja, je razvidno tudi iz dopolnjene predhodne ocene finančnih instrumentov v Sloveniji iz leta 2019 (Priloga N – Posodobitev v zvezi s kmetijskim in kmetijsko-poslovnim sektorjem, januar 2019). Ta predhodna ocena podobno kot raziskava EIB ugotavlja, da **mladi kmetje** pogosto nimajo bančne preteklosti in finančnega znanja, zato imajo pri komuniciranju z bankami in razlagi poslovnih načrtov več težav kot druga kmetijska gospodarstva. Mladi kmetje stroške posojil pogosto ocenjujejo kot previsoke (ne samo obrestne mere, temveč, na primer, tudi stroške zavarovanja posojila in predčasnega odplačila). Daljši odlog plačila bi jim omogočil več časa za začetek projektov, potrebovali bi prožnejše finančne produkte za primer nepričakovanih težav (na primer povezanih z vremenskimi razmerami in/ali podnebnimi nesrečami).

Finančne instrumente v kmetijstvu (mikroposojila in portfeljske garancije s subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem za razvojna posojila) izvaja Slovenski regionalno razvojni sklad (v nadaljnjem besedilu: SRRS) kot upravljavec finančnih instrumentov v kmetijstvu, s katerim je Ministrstvo za kmetijstvo (v nadaljnjem besedilu: MKM) 27. avgusta 2023 na podlagi 25.a člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23, 78/23 in 100/25 – ZKme-2) sklenilo Pogodbo št. 2330-23-000071 o dodelitvi sredstev za izvajanje finančnih instrumentov v kmetijstvu za obdobje 2023–2027.

Zaradi večjega povpraševanja po finančnem instrumentu portfeljske garancije s subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem za razvojna posojila kot po mikroposojilih ter z namenom zagotavljanja neprekinjenega izvajanja finančnih instrumentov v obdobju 2023–2027 se je izvedla prerazporeditev sredstev med finančnima instrumentoma v letu 2025, in sicer znižanje sredstev za finančni instrument mikroposojila s 2.500.000 evrov na 575.000 evrov in povečanje sredstev za finančni instrument portfeljske garancije s subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem za razvojna posojila s 2.500.000 evrov na 4.425.000 evrov. Upravljavec SRRS je povečal sredstva za razvojna posojila s 6.890.625 evrov na 14.911.458 evrov v letu 2025. Finančni vzvod po prvih treh tranšah, z vključeno prerazporeditvijo sredstev, se je povečal z 1,8 na 2,3.

Večje povpraševanje po finančnem instrumentu portfeljske garancije s subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem za razvojna posojila kot po mikroposojilih se je nadaljevalo in razkorak v povpraševanju se je povečeval, zato je bila v letu 2025 izvedena že druga prerazporeditev sredstev, s katero so bila znižana sredstva za finančni instrument mikroposojila za 1.700.954 evrov, za isti znesek pa so bila povečana sredstva garancijskega sklada. Ker je sredstev že zmanjkovalo, je bila predčasno izplačana četrta tranša v višini 7.000.000 evrov. Končna delitev sredstev po vseh štirih izplačanih tranšah znaša 5.824.046 evrov za izvedbo mikroposojil iz posojilnega sklada in 13.075.954 evrov garancijskega sklada, iz katerega je 9.730.668 evrov namenjenih za omejena portfeljska jamstva in 3.345.286 evrov namenjenih za subvencije obrestnih mer in kapitalska znižanja. Razpisana sredstva SRRS za razvojna posojila z omejenim portfeljskim jamstvom, subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem znašajo 40.544.450 evrov v celotnem obdobju izvajanja.

2 DOKUMENTI DOLGOROČNEGA RAZVOJNEGA NAČRTOVANJA

V skladu z ZJF in Uredbo o dokumentih razvojnega načrtovanja in postopkih za pripravo predloga državnega proračuna (Uradni list RS, št. 54/10 in 35/18) je vsebina predloga Načrta izvajanja finančnih instrumentov v kmetijstvu za obdobje 2023–2027 utemeljena z dokumenti dolgoročnega razvojnega načrtovanja, in sicer s Strategijo razvoja Slovenije 2030 kot krovnim dolgoročnim strateškim dokumentom razvojnega načrtovanja in Resolucijo o nacionalnem programu o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva »Naša hrana, podeželje in naravni viri od leta 2021« (Uradni list RS, št. 8/20).

Strategija razvoja Slovenije 2030 opredeljuje pet strateških usmeritev (vključujoča, odporna, varna in odgovorna družba, učenje za življenje in vse življenje, visoko produktivno gospodarstvo, ki ustvarja dodano vrednost za vse, ohranjeno zdravo naravno okolje ter visoka stopnja sodelovanja, usposobljenosti in učinkovitosti upravljanja), ki se povezujejo z dvanajstimi cilji.

Resolucija o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva »Naša hrana, podeželje in naravni viri od leta 2021« opredeljuje temeljni strateški okvir delovanja kmetijstva, živilstva in podeželja ter je podlaga za novo strateško načrtovanje za obdobje od leta 2021. V doseganje posebnih ciljev razvoja kmetijstva in podeželja v prihodnje na področju odporne in konkurenčne pridelave in predelave hrane (zagotavljanje visokih standardov varne in kakovostne

hrane, učinkovita raba in dostopnost osnovnih sredstev, kmetijska zemljišča, kapital, delo, znanje, primerljiv dohodkovni položaj, stabilnost dohodka, krepitev agroživilskih verig in izboljšanje položaja kmeta v verigi, spodbujanje pridelave in porabe hrane z višjo dodano vrednostjo, krepitev tržne naravnanosti in podjetništva, spodbujanje generacijske prenove ter ohranitev proizvodnih zmogljivosti in obsega kmetijskih zemljišč) je usmerjen tudi razvoj finančnih instrumentov, s katerimi se bo izboljšal dostop do finančnih virov za deležnike v verigi preskrbe s hrano.

Evropska komisija je za programsko obdobje 2023–2027 v zvezi s pripravo Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 Sloveniji uradno priporočila, naj se posveti veliki finančni vrzeli v dostopnosti do virov financiranja v kmetijskem sektorju.

V programskem obdobju Programa razvoja podeželja 2014–2020 zaradi zahtevnih pogajanj ter približevanja konca programskega obdobja in s tem povezanih tveganj, da bodo sredstva ostala neporabljena, s Slovensko izvozno in razvojno banko (SID banka, d. d.) in Evropskim investicijskim skladom (EIF) ni prišlo do izvedbe in vzpostavitve finančnih instrumentov v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020.

Odločitev MKM, da vzpostavi izvajanje finančnih instrumentov v kmetijstvu za obdobje 2023–2027 s sredstvi proračuna Republike Slovenije, temelji na dveh neuresničenih poskusih vzpostavitve finančnih instrumentov s sredstvi Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (v nadaljnjem besedilu: EKSRP) v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020, na večji prožnosti in možnosti hitrejšega prilagajanja finančnih instrumentov spremembam potreb na trgu ter večjih okoljskih in podnebnih zahtevah Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 za Slovenijo, ki primerjalno glede na obdobje 2014–2020 zdaj zavzemajo večji del razpoložljivih sredstev EKSRP. Ker gre za prvo vzpostavitev takih instrumentov v kmetijstvu, si želimo postopnosti in previdnosti pri uvedbi in izvajanju. Ocenjujemo, da je tak način tudi manj tvegan z vidika porabe javnih sredstev, saj imamo z izvedbo na državni ravni več možnosti za prilagajanje teh instrumentov potrebam ciljne skupine in stanju na trgu. Dodatni razlog za izvedbo izključno z državnimi sredstvi je tudi, da ni mogoče vnaprej napovedati hitrosti porabe sredstev, saj je tudi za kmetijski sektor takšna oblika novost.

3 VSEBINSKE PODLAGE ZA IZVAJANJE FINANČNIH INSTRUMENTOV V KMETIJSTVU

3.1 PREDHODNA OCENA FINANČNIH INSTRUMENTOV V SLOVENIJI

Poleg strateških dokumentov je bila že v programskem obdobju 2014–2020 pripravljena predhodna ocena finančnih instrumentov v Sloveniji z namenom ugotoviti, kateri finančni instrumenti ter na kakšen način lahko spodbudijo in pospešijo kmetijstvo in podeželje. Predhodna ocena finančnih instrumentov v Sloveniji – končno poročilo z dne 27. novembra 2015 (v nadaljnjem besedilu: Predhodna ocena FI) in mnenje EIB, ki je bilo pripravljeno k Predhodni oceni FI, sta pokazala nedelovanje trga pri zagotavljanju financiranja na področju majhnih in srednje velikih podjetij (v nadaljnjem besedilu: MSP) ter velikih podjetij v kmetijskem sektorju in na podeželju ter fizičnih oseb, ki imajo registrirano dopolnilno dejavnost na kmetiji. Iz Predhodne ocene FI je razvidno, da se MSP (med katera prištevamo tudi fizične osebe, ki imajo registrirano dopolnilno dejavnost na kmetiji, samostojne podjetnike posameznike in nosilce kmetij) in velika podjetja v kmetijskem sektorju in na podeželju spoprijemajo z oteženim dostopom do virov financiranja, ki je glede na odzive anketiranih podjetij posledica cene pridobivanja finančnih sredstev (obresti in drugo), finančnega stanja podjetja, pripravljenosti bank za zagotovitev financ in tudi drugih pogojev financiranja (na primer zapadlost, zavarovanja, zaveze, jamstva). Za ta del upravičencev je tudi značilno, da za investiranje bistveno bolj kot drugi sektorji gospodarstva

uporabljajo nepovratna sredstva. S Predhodno oceno FI so bile kot najprimernejši finančni instrument za kmetijstvo in podeželje opredeljene garancije, in sicer portfeljske ali individualne.

V januarju 2019 je bila pripravljena Posodobitev predhodne ocene finančnih instrumentov v Sloveniji – končno poročilo: Priloga N – Posodobitev v zvezi s kmetijskim in kmetijsko-poslovnim sektorjem (v nadaljnjem besedilu: Priloga k Predhodni oceni FI), ki jo je izvedla EIB. Iz Priloge k Predhodni oceni FI je razvidno, da se tudi kmetijska podjetja in kmetije na podeželju, zlasti pa mladi kmetje, spoprijemajo z oteženim dostopom do virov financiranja v kmetijskem in kmetijsko-poslovnem sektorju. Iz Priloge k Predhodni oceni FI izhaja, da je garancijski finančni instrument, predlagan v Predhodni oceni FI, še naprej ustrezna oblika finančnega instrumenta, pri čemer pa je primeren za obravnavo večje skupine mogočih končnih prejemnikov od skupine, preučene v letu 2015, torej tudi za kmetijska gospodarstva, vključno z mladimi kmeti.

3.2 RAZISKAVA O FINANČNIH POTREBAH V KMETIJSTVU IN ŽIVILSKOPREDELOVALNEM SEKTORJU V SLOVENIJI (EIB), 2020

Iz raziskave o potrebah po financiranju v kmetijskem in živilskopredelovalnem (ŽPI) sektorju v Sloveniji (Financial needs in the agriculture and agri-food sectors in Slovenia, 2020) izhaja, da imajo kmetje in kmetijska podjetja težave pri dostopu do sredstev. Čeprav v raziskavi to ni bilo poudarjeno kot najpomembnejša težava, s katero so se spoprijemali anketirani kmetje in kmetijska podjetja v Sloveniji (45 odstotkov jih je na prvo mesto uvrstilo proizvodne stroške, na drugo in tretje mesto pa odkupne cene proizvodov – 30 odstotkov in dostop do zemlje – 20 odstotkov), je delež tistih, ki so imeli težave pri dostopu do finančnih sredstev tako za investicije kot tudi za obratna sredstva v Sloveniji (18 odstotkov), višji kot v povprečju v EU (14 odstotkov).

Dejstvo, da v Sloveniji kmetijska gospodarstva večinoma zaprošajo za kratkoročno bančno financiranje, kaže na neuravnoteženost ročnosti virov sredstev in težave pri pridobivanju dolgoročnih posojil za financiranje (dolgoročnih) naložb. Po ugotovitvah raziskave je dostop do finančnih virov za kmetijske proizvajalce v Sloveniji večja težava kot kjer koli drugje v EU24. Kmetom, ki nimajo kreditne ali poslovne zgodovine ali stabilnih poslovnih odnosov z banko, so pogosto ponujeni standardni finančni produkti za gospodinjstva, kot so potrošniška in hipotekarna posojila. SRRS podpira regionalni razvoj in razvoj podeželja, vključno z zagotavljanjem posojil z ugodnejšo obrestno mero in daljšo ročnostjo kmetijskemu in živilskopredelovalnemu (ŽPI) sektorju. Uporaba tega instrumenta je precej majhna, deloma zaradi omejenega proračuna tega sklada. Finančna vrzel v kmetijstvu je ocenjena na 952 milijonov evrov, kar se nanaša predvsem na dostop do dolgoročnega financiranja. Največ težav pri dostopu do financ imajo majhna kmetijska gospodarstva, pri njih znaša ocenjena finančna vrzel 860,3 milijona evrov. Med kmetijskimi gospodarstvi, ki so zaprosila za posojila, je bilo približno 17 odstotkov vlog zavrnjenih. Med tistimi, ki niso zaprosila za posojilo, pa jih okoli 17 odstotkov tega ni storilo zaradi bojazni, da bi jih banke zavrnile.

Pomemben vzrok finančne vrzeli je pomanjkanje knjigovodske in poslovne, pa tudi kreditne zgodovine (predvsem na ravni kmetij). Pomanjkanje ustreznih oblik zavarovanja in poslovnih načrtov, skupaj z nizko odplačilno sposobnostjo, povečuje težave pri dostopu do financ, zlasti za manjša kmetijska gospodarstva. Prav tako lahko visoki stroški odobritve kredita in obremenjujoči upravni postopki kmetijska gospodarstva odvrnejo, da bi zaprosila za posojilo.

Hkrati so za kmetijstvo značilne posebnosti, kot so nepredvidljiv denarni tok in neugodne vremenske razmere, kar lahko vpliva na razvoj ponudbe finančnih produktov v kmetijstvu.

3.3 ANALIZA POVPRAŠEVANJA PO FINANCIRANJU V KMETIJSTVU V SLOVENIJI, 2022

MKM je julija 2022 začelo raziskavo trga oziroma analizo povpraševanja po financiranju v kmetijskem sektorju. V ta namen je bil pripravljen anketni vprašalnik, ki je bil poslan prek Mreže za razvoj podeželja na 1900 elektronskih naslovov, članom Zveze slovenske podeželske mladine, kmetovalcem prek Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in uporabnikom storitev SRRS ter objavljen na spletnih straneh in družbenih omrežjih navedenih institucij. Na spletni vprašalnik je odgovorilo 338 kmetovalcev, kar kaže na precejšen odziv in zanimanje za zagotovitev boljšega dostopa do virov financiranja v kmetijstvu.

Kar 39 odstotkov anketiranih kmetovalcev se ukvarja z drugo govedorejo, ena tretjina (29 odstotkov) z mešanim kmetijstvom, pridelovanjem žit, stročnic in oljnic (28 odstotkov) in prirejo mleka (26 odstotkov). Glede na ustvarjene prihodke je prevladujoča proizvodna usmeritev 30 odstotkov anketiranih kmetovalcev govedoreja – meso, skoraj četrtina (23 odstotkov) anketiranih kmetovalcev pa je navedla govedorejo – mleko. Trajni nasadi (sadjarstvo, vinogradništvo) so prevladujoča proizvodna usmeritev za 8 odstotkov anketiranih, poljedelstvo pa za 7 odstotkov.

Kmetijsko dejavnost v obliki kmetije opravlja 94 odstotkov anketiranih, od tega jih 34 odstotkov izvaja tudi dopolnilno dejavnost na kmetiji (predelavo primarnih kmetijskih proizvodov, storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo in opremo, prodajo kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij, turizem na kmetiji in podobno).

V povprečju anketirani kmetovalci v letu 2022 obdelujejo 12,5 ha njivskih površin, 13 ha travniških površin, 2,8 ha trajnih nasadov in imajo 0,5 ha rastlinjakov oziroma vzrejajo 29,3 glave velike živine (GVŽ).

Slaba tretjina (31 odstotkov) nima nobenega zaposlenega, 27 odstotkov jih ima od 0,1 do 1 zaposlenega ali polnih delovnih moči (PDM) in 30 odstotkov jih ima od 1,1 do 2 zaposlena oziroma PDM.

Največ anketiranih kmetovalcev je iz podravske in savinjske (18 odstotkov), pomurske (11 odstotkov), osrednjeslovenske (10 odstotkov) in goriške statistične regije (8 odstotkov).

Potrebe po finančnih sredstvih v zadnjih treh letih

Anketirani kmetovalci so med ključnimi težavami, s katerimi so se v zadnjih treh letih spoprijemali pri zagotavljanju finančnih sredstev za investicije, navedli:

- nizke odkupne cene kmetijskih proizvodov (71 odstotkov),
- dvig cen repromateriala (70 odstotkov),
- dvig cen gnojil (67 odstotkov),
- dvig cen energije (65 odstotkov),
- težave pri pridobivanju finančnih sredstev za investicije (57 odstotkov).

Med težavami so bile poudarjene tudi podnebne spremembe oziroma neugodne vremenske razmere (suša, toča, pozeba in podobno).

V povprečju anketiranci ocenjujejo dostop do finančnih sredstev za investicije in obratna sredstva kot težaven (povprečna ocena 3,8; pri čemer ocena 5 pomeni velike težave).

Med glavnimi težavami pri pridobivanju finančnih sredstev v zadnjih treh letih poudarjajo finančno stanje kmetijskega gospodarstva (43 odstotkov), kreditno sposobnost in višino drugih stroškov, povezanih s pridobivanjem finančnih sredstev, kot so stroški odobritve in vodenja kredita, vpis hipoteke (28 odstotkov), cena (obresti) pridobivanja finančnih sredstev (25 odstotkov), pa tudi

dolgi birokratski postopki pri banki (24 odstotkov). Dobra petina anketiranih pri banki ni iskala finančnih sredstev zaradi strahu pred zavrnitvijo.

Strah pred nezmožnostjo vračila kredita je bil ključna omejitev pri dostopu do finančnih sredstev v zadnjih treh letih za 51 odstotkov anketiranih, nato visoki stroški odobritve in vodenja kredita (25 odstotkov), izpad dohodka na kmetijskem gospodarstvu zaradi izjemnega dogodka (23 odstotkov) ter visoka obrestna mera in kreditna (ne)sposobnost (21 odstotkov). Med dodatnimi odgovori so anketiranci navajali tudi negotovost zaradi epidemije, ekonomsko nevzdržnost investicije (premajhni dohodki), pa tudi, da odločba Agencije Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (ARSKTRP) o odobritvi nepovratnih sredstev ne šteje kot garancija pri banki.

Več kot polovica (57 odstotkov) anketiranih kmetovalcev uporablja za financiranje investicij in obratnih sredstev lastna sredstva, pridobljena izven kmetijstva. Uporabljajo tudi lastna sredstva, pridobljena iz opravljanja kmetijske dejavnosti (53 odstotkov), in nepovratna sredstva, pridobljena v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020 (46 odstotkov). Srednje- in dolgoročna posojila ter lizing je v zadnjih treh letih za financiranje investicij in obratnih sredstev uporabilo 21 odstotkov anketiranih, 14 oziroma 13 odstotkov pa kratkoročna posojila, mikrokredit, bančne prekoračitve ali kreditne linije.

V zadnjih treh letih je 84 odstotkov kmetovalcev iskalo financiranje za nakup strojev, opreme ali mehanizacije, 35 odstotkov za obnovo zgradbe, 29 odstotkov za gradnjo zgradbe in 26 odstotkov za nakup zemljišč. Za financiranje obratnega kapitala je sredstva iskala dobra desetina (11 odstotkov) anketiranih kmetovalcev. Izplačilo dednih deležev je financiralo 7 odstotkov vprašanih, vzpostavitev trajnih nasadov ali nakup osnovne črede pa 13 odstotkov.

V zadnjih treh letih so bile največje potrebe po financiranju investicij za povečanje konkurenčnosti in posodobitev proizvodnje (70 odstotkov), investicij v širitev proizvodnje (33 odstotkov) in investicij v izboljšanje energetske učinkovitosti (19 odstotkov). Manj pogosto pa so anketirani iskali financiranje za investicije v blaženje podnebnih sprememb (16 odstotkov), uvajanje digitalizacije (15 odstotkov), prilagajanje podnebnim spremembam (14 odstotkov), uporabo obnovljivih virov energije (12 odstotkov) in prilagoditev zakonodajnim standardom (11 odstotkov).

Več kot polovica anketiranih (63 odstotkov) financira obratna sredstva iz tekočega (rednega) poslovanja, skoraj enak pa je delež tistih (59 odstotkov), ki financirajo obratna sredstva tudi iz sredstev, pridobljenih izven kmetijstva. Bančni, potrošniški ali revolving kredit uporablja malo anketiranih (6 odstotkov ali manj).

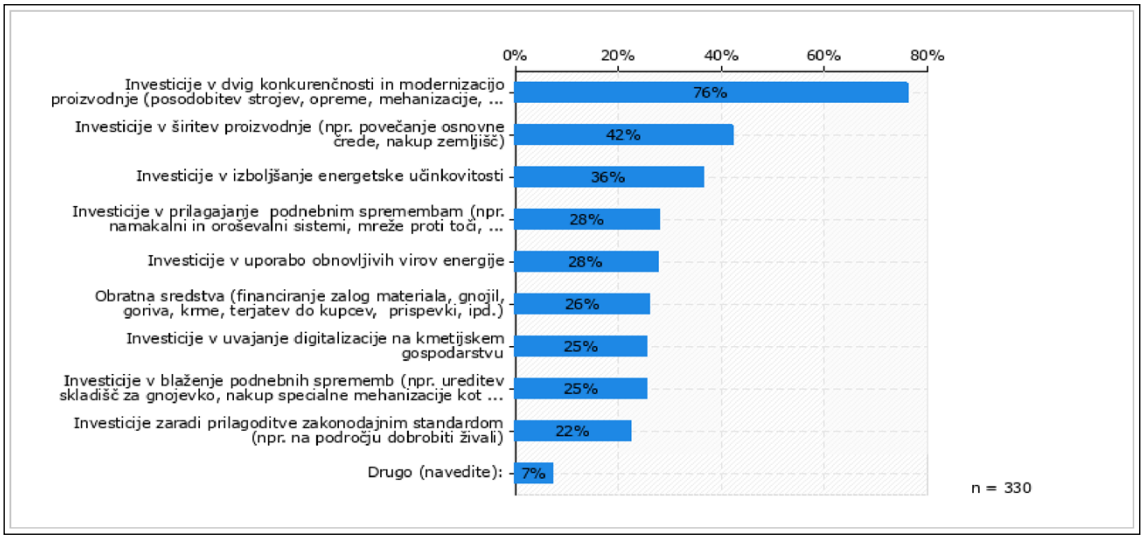
Potrebe po finančnih sredstvih v obdobju 2023–2027

Kot najbolj koristni finančni instrument za njihovo kmetijsko gospodarstvo 67 odstotkov anketirancev navaja kredite z ugodnimi pogoji, 43 odstotkov jih navaja garancije in 31 odstotkov lastniški kapital.

V obdobju 2023–2027 anketirani kmetovalci načrtujejo največ investicij na področju povečanja konkurenčnosti in posodobitve proizvodnje (kamor spada posodobitev strojev, opreme, mehanizacije in podobno), nato investicije v širitev proizvodnje (na primer povečanje osnovne črede, nakup zemljišč) ter v izboljšanje energetske učinkovitosti. Investicije v prilagajanje podnebnim spremembam (vzpostavitev namakalnih oziroma oroševalnih sistemov, mrež proti toči), v uporabo obnovljivih virov energije, blaženje podnebnih sprememb (kot sta ureditev skladišč za gnojevko in nakup posebne mehanizacije za precizno gnojenje), v uvajanje

digitalizacije oziroma prilagajanje zakonodajnim zahtevam načrtuje manj kot tretjina anketiranih, kar je glede na cilje Evropskega zelenega dogovora[1] (pre)majhen delež.

Slika 1: Načrtovane investicije v kmetijstvu glede na anketo o uporabi finančnih instrumentov v kmetijstvu

Vir: Analiza povpraševanja po financiranju v kmetijstvu v obdobju 2023–2027 v Sloveniji, MKM, 2022.

Ocena potrebnih finančnih sredstev za financiranje obratnih sredstev in načrtovanih investicij v obdobju 2023–2027, ki jo je navedlo 177 anketiranih kmetovalcev, znaša skupaj **118,5 milijona evrov**, od tega 44,5 milijona evrov nepovratnih sredstev, 44,5 milijona evrov povratnih virov financiranja (vključno z mikroposojili, srednje- in dolgoročnimi posojili, bančnimi jamstvi, kratkoročnimi posojili in lizingom) ter 29,5 milijona evrov lastnih sredstev in sredstev družine. Med povratnimi viri financiranja so največje potrebe **po srednje- in dolgoročnih posojilih ter mikroposojilih** v skupni višini približno **33 milijonov evrov**.

Manj kot polovica vprašanih (46 odstotkov) je prevzela kmetijsko gospodarstvo pred manj kot petimi leti, njihova povprečna starost pa je 34,1 leta. Povprečna starost anketiranih kmetovalcev, ki nameravajo prevzeti kmetijsko gospodarstvo v obdobju 2023–2027 (takih je 40 anketiranih), je 42,5 leta.

4 OBLIKE FINANČNIH INSTRUMENTOV

Načrt izvajanja finančnih instrumentov v kmetijstvu v obdobju 2023–2027 temelji na Predhodni oceni FI, mnenju EIB, ki je bilo pripravljeno k Predhodni oceni FI, Prilogi k Predhodni oceni FI, na raziskavi o finančnih potrebah v kmetijstvu in živilskopredelovalnem sektorju v Sloveniji (2020) ter na raziskavi trga o povpraševanju po finančnih instrumentih v kmetijstvu v Sloveniji (2022). Ti so pokazali nedelovanje trga pri zagotavljanju financiranja v kmetijskem sektorju, še posebej pri mladih kmetih in majhnih kmetijah.

Obliki finančnih instrumentov sta:

- mikroposojilo za ciljni skupini majhne kmetije in mladi kmeti in
- portfeljska garancija s subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem za razvojna posojila za ciljno skupino mladi kmeti.

[1] Sporočilo Komisije Evropski zeleni dogovor (COM(2019) 640 final, 11. december 2019).

Finančni instrumenti so na voljo kmetijskim gospodarstvom za finančno izvedljive projekte, ki zaradi tržnih nepopolnosti ne morejo zbrati zadostnih virov financiranja na trgu. Z njimi se bo izboljšal dostop do finančnih virov za kmetijska gospodarstva, predvsem za mlade kmete in majhne kmetije, pri čemer so usmerjeni v doseganje posebnih ciljev razvoja kmetijstva in podeželja na področju odporne in konkurenčne pridelave in predelave hrane, med katerimi so tudi spodbujanje pridelave in porabe hrane z višjo dodano vrednostjo, krepitev tržne naravnanosti in podjetništva, spodbujanje generacijske prenove ter ohranitev proizvodnih zmogljivosti in obsega kmetijskih zemljišč.

Finančni instrumenti se dopolnjujejo s sredstvi iz Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 za naložbe v skladu s pravili državnih pomoči.

Ključni cilji uvedbe **mikroposojil** v kmetijstvu so:

- zagotavljanje dostopa do financiranja in krepitev zmogljivosti kmetij za rast;
- spodbujanje razvoja in proizvodnega obsega kmetij, vključno z boljšim dostopom do trga;
- raznovrstnost dejavnosti, vključno z razvojem dopolnilnih dejavnosti na kmetijah;
- zmanjšanje težav pri dostopanju do posojilnega financiranja;
- podpora financiranju obratnega kapitala in investicijam manjšega obsega;
- podpora likvidnosti, še posebej v primeru neugodnih vremenskih razmer (izpad dohodka zaradi suše, pozebe in podobno);
- obnova proizvodnega potenciala kmetijskih gospodarstev, prizadetih zaradi naravnih nesreč (poplava, zemeljski plaz, suša, pozeba in podobno) in katastrofičnih dogodkov.

Ključni cilji uvedbe **portfeljskih garancij s subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem za razvojna posojila** v kmetijstvu so:

- večje možnosti financiranja razvojnih investicij, ki bodo prispevale k večji produktivnosti in konkurenčnosti ter trajnosti kmetijskih gospodarstev mladih kmetov;
- zagotovitev možnost financiranja celovitega načrta razvoja kmetije za mlade kmete;
- zmanjšanje tveganja, ki ga prevzema finančna institucija pri dajanju posojil kmetijskemu gospodarstvu;
- spodbujanje prehoda kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno;
- spodbujanje kmetijskih gospodarstev k uporabi finančnih instrumentov namesto nepovratnih sredstev oziroma v kombinaciji z njimi;
- delno kritje kreditnega tveganja finančne institucije (te institucije zahtevajo garancijo/zavarovanje s premoženjem);
- zmanjšanje težav kmetijskih gospodarstev pri dostopanju do posojilnega financiranja;
- podpora financiranju obratnega kapitala in investicijam;
- obnova proizvodnega potenciala kmetijskih gospodarstev, prizadetih zaradi naravnih nesreč (poplava, zemeljski plaz, suša, pozeba in podobno) in katastrofičnih dogodkov.

Prednosti, ki jih lahko pričakuje kmetijsko gospodarstvo od takšnih finančnih instrumentov, so:

- zmanjšanje najvišje ravni zavarovanja s premoženjem, ki jo od prejemnika sicer zahteva komercialna banka;
- zmanjšanje obrestne mere, ki je zahtevana pri posojilu (v primerjavi s posojilom, ki nima koristi od garancije in subvencije obrestne mere);
- možnost odloga (moratorija), ki je daljši od tistega, ki ga običajno določi trg finančnih institucij;
- daljša ročnost posojila;
- hitrejši dostop do finančnih sredstev, tudi za tiste, ki jih pod tržnimi pogoji ne bi mogli pridobiti;

- možnosti kombiniranja z nepovratnimi sredstvi iz Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 za Slovenijo v skladu s pravili državnih pomoči;
- hitrejše odplačilo posojila ob doseganju vnaprej določenih merljivih ciljev iz podprtih naložb zaradi kapitalskega znižanja (pretvorbe dela posojila v nepovratna sredstva);
- možnosti prilagoditve pri odplačilu posojila glede na posebnosti pri kmetijski proizvodnji (sezonskost proizvodnje oziroma prodaje, nenačrtovani izpadi dohodka, spreminjanje cen in podobno).

5 UKREPI IN PREDVIDENI OBSEG SREDSTEV ZA IZVAJANJE FINANČNIH INSTRUMENTOV V KMETIJSTVU

Finančni instrumenti se izvajajo na vsebinskih področjih »konkurenčna, odporna in trajnostna kmetijska proizvodnja« ter »spodbujanje generacijske prenove«.

V okviru področja konkurenčna, odporna in trajnostna kmetijska proizvodnja se finančni instrumenti izvajajo predvsem za namene:
- izboljšanja likvidnosti oziroma tekočega poslovanja kmetijskih gospodarstev;
- doseganja večje tržne usmerjenosti in prisotnosti na trgu;
- izboljšanja konkurenčnosti oziroma zvišanja dodane vrednosti kmetijskih proizvodov;
- razvoja kmetijskih gospodarstev v povezavi s prehodom v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno kmetijstvo;
- ohranitve kmetijske proizvodnje (vključno z obnovo proizvodnega potenciala, prizadetega zaradi naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov).

V okviru področja spodbujanje generacijske prenove se finančni instrumenti izvajajo predvsem za namene:
- olajšanja začetnega obdobja kmetovanja po prevzemu kmetijskega gospodarstva in lažjega financiranja razvoja kmetijskih gospodarstev mladih kmetov;
- izboljšanja konkurenčnosti, zvišanja dodane vrednosti kmetijskih proizvodov in večje tržne usmerjenosti kmetijskih gospodarstev mladih kmetov;
- razvoja kmetijskih gospodarstev mladih kmetov v povezavi s prehodom v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno kmetijstvo;
- ustvarjanja novih delovnih mest na kmetijskih gospodarstvih mladih kmetov;
- ohranitve kmetijske proizvodnje (vključno z obnovo proizvodnega potenciala, prizadetega zaradi naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov).

S tem bodo poleg drugih ukrepov kmetijske politike, ki spodbujajo generacijsko prenovo, tudi finančni instrumenti prispevali k spodbuditvi mlade generacije za nadaljevanje tradicije kmetovanja na družinskih kmetijah in generacije prenosnikov, ki predaja kmetije svojim naslednikom, k hitrejšemu prenosu kmetij. Povprečna starost nosilcev kmetij v Sloveniji namreč znaša po popisu kmetijskih gospodarstev v letu 2020 58 let.

Finančni instrumenti se izvajajo v skladu z zagotovljenimi sredstvi v okviru finančnega načrta MKM oziroma v skladu z razrezom odhodkov, ki ga Vlada Republike Slovenije določi ob vsakokratni pripravi proračuna.

Skupna višina sredstev, ki so namenjena za izvajanje finančnih instrumentov v kmetijstvu, je 20 milijonov evrov. Skupni znesek sredstev je razčlenjen glede na razdelitev sredstev po posameznem finančnem instrumentu in terminski načrt izplačil sredstev proračuna Republike Slovenije za izvajanje finančnih instrumentov in za upravljavsko provizijo upravljavcu finančnega instrumenta.

Zaradi zagotavljanja zadostne tržne usmerjenosti finančnega instrumenta se je pripravila tudi sprememba Ključnih elementov finančnih instrumentov v kmetijstvu za obdobje 2023–2027, ki omogoča drugačno razdelitev sredstev med oblikama finančnih instrumentov.

5.1 UKREPI, KI JIH PODPIRAJO FINANČNI INSTRUMENTI V KMETIJSTVU

5.1.1 Konkurenčna, odporna in trajnostna kmetijska proizvodnja

Cilji uvedbe finančnega instrumenta – **mikroposojila**:
- ohranitev kmetijske proizvodnje,
- večja tržna usmerjenost oziroma prisotnost na trgu,
- večja stroškovna učinkovitost,
- prehod na trajnostne kmetijske prakse.

Namen finančnega instrumenta je podpora končnim prejemnikom pri:
- izboljšanju likvidnosti oziroma tekočega poslovanja kmetijskih gospodarstev,
- doseganju večje tržne usmerjenosti in prisotnosti na trgu,
- izboljšanju konkurenčnosti oziroma zvišanju dodane vrednosti kmetijskih proizvodov,
- razvoju kmetijskih gospodarstev v povezavi s prehodom v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno kmetijstvo.

Podpora v obliki finančnega instrumenta je namenjena:
- financiranju obratnih sredstev (stroški materiala, blaga in storitev),
- naložbam v opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva, vključno z nakupom rejnih živali, ureditvijo trajnih nasadov,
- gradnji, prenovi ali nakupu nepremičnin, vključno z nakupom kmetijskih zemljišč.

Podpora v obliki dolžniškega finančnega instrumenta končnim prejemnikom omogoča pridobitev finančnih virov za ohranitev kmetijske proizvodnje, povečanje produktivnosti in tržne usmerjenosti ter razvoj zelenega, digitalnega in podnebno nevtralnega kmetijstva.

5.1.2 Spodbujanje generacijske prenove

Cilji uvedbe finančnega instrumenta – portfeljske garancije s subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem za razvojna posojila:
- izboljšanje splošne učinkovitosti in konkurenčnosti kmetijske proizvodnje,
- doseganje višje dodane vrednosti kmetijskih proizvodov, večje tržne usmerjenosti in kakovosti,
- prehod v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno kmetijstvo,
- uvajanje inovativnih načinov reje oziroma kmetijske proizvodnje,
- spodbuditev generacijske prenove,
- ustvarjanje novih delovnih mest na kmetijskih gospodarstvih mladih kmetov,
- ohranitev kmetijske proizvodnje.

Namen finančnega instrumenta je podpora končnim prejemnikom pri:
- zmanjšanju težav (mladih kmetov) pri dostopanju do povratnih virov financiranja v začetnem obdobju kmetovanja po prevzemu kmetijskega gospodarstva,
- izboljšanju konkurenčnosti, zvišanju dodane vrednosti kmetijskih proizvodov in doseganju večje tržne usmerjenosti kmetijskih gospodarstev mladih kmetov,
- razvoju kmetijskih gospodarstev mladih kmetov v povezavi s prehodom v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno kmetijstvo.

Podpora v obliki finančnega instrumenta je namenjena:

- naložbam v opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva, vključno z nakupom rejnih živali in ureditvijo trajnih nasadov,
- gradnji, prenovi ali nakupu nepremičnin, vključno z nakupom kmetijskih zemljišč,
- plačilu stroškov iz naslova prevzema kmetije: izplačilo dednih deležev sorojencev, dokup let zavarovalne dobe za izpolnitev pogojev za upokojitev prenosnika ali izplačilo mesečne rente prenosniku,
- financiranju obratnih sredstev,
- splošnim stroškom.

Podpora v obliki garancijskega finančnega instrumenta končnim prejemnikom omogoča pridobitev finančnih virov za rast, razvoj, izboljšanje tekočega poslovanja ter ohranitev kmetijske proizvodnje, povečanje dodane vrednosti in spodbujanje trženja kmetijskih proizvodov ter lažji prehod v zeleno, digitalno in podnebno nevtralno kmetijstvo.

5.2 PREDVIDENI OBSEG SREDSTEV ZA IZVAJANJE FINANČNIH INSTRUMENTOV V KMETIJSTVU

Sredstva za izvajanje finančnih instrumentov znašajo v obdobju 2023–2027 18,9 milijona evrov.

V letu 2025 je bila že izvedena prerazporeditev sredstev v skladu z drugo alinejo 22. člena Pogodbe, ki omogoča likvidnostno prenašanje sredstev za izvajanje FI med posameznimi FI, v primeru sprememb povpraševanja po FI. Izvedena prerazporeditev vključuje:

- prerazporeditev 1.925.000 evrov (z besedo: milijon devetsto petindvajset tisoč evrov 00/100) iz FI mikroposojila na FI razvojna posojila s portfeljsko garancijo, subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem in
- uporabo preostanka sredstev na FI razvojna posojila s portfeljsko garancijo, subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem za financiranje subvencije obrestne mere in kapitalskega znižanja in
- povečanje vložka Slovenskega regionalno razvojnega sklada za 8.020.333 evrov.

Tabela 1: Dinamika izplačil upravljavcu finančnih instrumentov v kmetijstvu v obdobju 2023–2027 v evrih, po izvedeni prvi prerazporeditvi v letu 2025

Ukrep	Oblika FI/finančni produkt	2023	2024	2025	2026	Skupaj FI
konkurenčna, odporna in trajnostna kmetijska proizvodnja	mikroposojila	1.000.000	2.500.000	575.000	4.000.000	8.075.000
spodbujanje generacijske prenove	portfeljska garancija s subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem za razvojna posojila	2.000.000	2.500.000	4.425.000	3.000.000	11.925.000
Skupaj		**3.000.000**	**5.000.000**	**5.000.000**	**7.000.000**	**20.000.000**

Izvajanje FI	***2.835.000***	***4.725.000***	***4.725.000***	***6.615.000***	***18.900.000***
Upravljavska provizija	***165.000***	***275.000***	***275.000***	***385.000***	***1.100.000***

Vir: MKM.

Izplačilo četrte tranše in druga prerazporeditev sredstev je vplivala na dinamiko izplačil upravljavcu, saj je bila četrta tranša izplačana v letu 2025 namesto v letu 2026. Poleg tega je bilo 1.700.954 evrov prerazporejenih iz posojilnega sklada za izvajanje mikroposojil v garancijski sklad za izvajanje omejenih portfeljskih jamstev, subvencij obrestnih mer in kapitalskih znižanj. Vložek SRRS se je iz naslova dodatno povečal za 4.961.116 evrov. Finančni vzvod se je povečal na 2,32. Predlagane spremembe izplačil in prerazporeditve so razvidne v tabeli 2.

Tabela 2: Predlagana dinamika izplačil upravljavcu finančnih instrumentov v kmetijstvu v obdobju 2023–2027 v evrih

Ukrep	**Oblika FI/finančni produkt**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**Skupaj FI**
konkurenčna, odporna in trajnostna kmetijska proizvodnja	mikroposojila	1.000.000	2.500.000	2.874.046	0	6.374.046
spodbujanje generacijske prenove	portfeljska garancija s subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem za razvojna posojila	2.000.000	2.500.000	9.125.954	0	13.625.954
Skupaj		**3.000.000**	**5.000.000**	**12.000.000**	**0**	**20.000.000**
Izvajanje FI		***2.835.000***	***4.725.000***	***11.340.000***	***0)***	***18.900.000***
Upravljavska provizija		***165.000***	***275.000***	***660.000***	***0***	***1.100.000***

Vir: MKM.

6 TERMINSKI NAČRT IN NAČIN IZVAJANJA FINANČNIH INSTRUMENTOV V KMETIJSTVU 2023–2027

Pravice porabe za izvajanje ukrepov politike razvoja podeželja v obliki finančnih instrumentov se zagotavljajo v finančnem načrtu MKM, in sicer v bilanci prihodkov in odhodkov.

Podpis pogodbe z upravljavcem finančnih instrumentov in nakazilo sredstev prve tranše za izvajanje finančnih instrumentov za leto 2023 sta bila izvedena v tretji četrtini leta 2023; finančni instrumenti v kmetijstvu so se začeli izvajati v zadnji četrtini leta 2023.

V prvi četrtini leta 2024 je bilo izvedeno izplačilo druge tranše, v prvi četrtini leta 2025 je bilo izvedeno izplačilo tretje tranše in konec leta 2025 je bilo izvedeno izplačilo tretje tranše upravljavcu finančnega instrumenta.

Upravljavec finančnih instrumentov bo lahko podporo iz finančnih instrumentov končnim prejemnikov dodeljeval do 31. decembra 2027.Terminski načrt izplačil sredstev upravljavcu finančnih instrumentov v kmetijstvu (vključno s provizijo za upravljanje) za obdobje 2023–2027, z izvedenima prerazporeditvama sredstev in spremembo dinamike izplačil

Ukrep	2023	2024	2025	2026	Skupaj FI
konkurenčna, odporna in trajnostna kmetijska proizvodnja	1.000.000	2.500.000	2.874.046	0	6.374.046
spodbujanje generacijske prenove	2.000.000	2.500.000	9.125.954	0	13.625.954
Skupaj	**3.000.000**	**5.000.000**	**12.000.000**	**0**	**20.000.000**

Vir: MKM.

7 PONOVNI OBRAT SREDSTEV

Zaradi predvidene porabe razpisanih sredstev za finančni instrument razvojna posojila z omejenim portfeljskim jamstvom, subvencijo obrestne mere in kapitalskim znižanjem se predlaga ponovni obrat sredstev Stanje sredstev za ponovni obrat v posojilnem skladu znaša 1.043.291,18 evra. Predlaga se prerazporeditev vira za ponovni obrat iz posojilnega sklada v garancijski sklad. Višina sredstev garancijskega sklada za ponovni obrat znaša 774.466,43 evra. Skupaj s prerazporejenimi sredstvi je za ponovni obrat sredstev na voljo 1.817.757,61 evra. Z izvedbo ponovnega obrata se iz sredstev SRRS povečajo razpisana sredstva za 5.301.793 evrov, kar pomeni, da bo skupaj razpisanih sredstev 45.846.243 evrov. S ponovnim obratom bodo sredstva zadostovala za pokritje porabe predvidoma do konca leta 2026.